

TÜRK EĞİTİM-SEN
A K A D E M İ

MEB
GÖREVDE YÜKSELME
SINAVLARINA HAZIRLIK

YÖNETİMDE ETİK

SUNUŞ

Değerli Üyemiz;

MEB Görevde Yükselme Sınavlarına hazırlık içeriğimiz; sınav konuları kapsamında, alanında uzman yazar komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır.

Anlatılan konuların somutlaşması için konuların arasına püf noktalar, pratik çözümler, yazar notları ve tablolar eklenmiştir.

Sadeleştirilmiş ve ihtiyaca göre hazırlanmış öz ve net bilgilerden oluşan bu yayınınızın sınava hazırlanan siz değerli üyelerimize katkı sağlamasını diliyoruz.

Talip Geylan

TÜRK EĞİTİM-SEN GENEL BAŞKANI

YÖNETİMDE ETİK

Etik Kavramı

Kamu görevlileri kamu adına, kamu yararı için, kamunun verdiği yetkilerle kamu gücünü kullanarak hizmet verirler.

Kamu görevlilerinin, kamu yararını ön planda tutmadığı kendi şahsi çıkarlarını ön plana aldığı durumlarda, kamuda yozlaşmalar, suiistimaller ve yolsuzluklar olmaktadır.

Tüm bunların sonucunda ise, kamu hizmeti iyi verilememekte, kıt olan kamu kaynakları etkili, ekonomik ve verimli kullanılamamakta, krizler, skandallar ortaya çıkmakta ve sonuçta vatandaşlarımızın devlete olan güveni azalmaktadır.

Etik; insan tutum ve davranışlarının iyi kötü ya da doğru-yanlış yönden değerlendirilmesidir.

Etik; insanların yapılması gereken şeyleri nasıl yapması gerektiğine karar verebilmesi için yardımcı olabilecek değerler, ilkeler ve standartlar hakkında bir rehberdir.

Etik; insanların yargıları ve bu yargılara ulaşma süreci ile ilgilidir. Bu, insanların değerlere dayalı kararlar verdiği bir süreçtir.

Kamu Yönetiminde Etik

Kamu yönetiminde Etik Kavramı, devletin idari alanında doğru davranış standartları ve ilkelerine karşılık gelir.

Kamu yönetiminde etik, kamu görevlisinin gündelik çalışmaları sırasında kullandıkları kamu gücüne set çeken kontrol ve denge noktalarının bütünüdür.

Etik kavramında insan davranışları, tutumları, değerleri, ilkeleri ile kurallar ve standartlar önemlidir.

Kamu görevlileri kamu hizmetlerini yerine getirirlerken Kanun, yönetmelik, tüzük ve idari talimatları uygun etmek zorundadırlar.

Çünkü bir kamu görevlisinin verdiği herhangi bir kararda; karar verici, karardan etkilenenler (hizmet alanlar) ve karar vericinin kurumu etkilenir.

Kamu görevlisinin verdiği kararlara da tek bir bakış açısıyla bakıldığında siyah - beyazların olduğu, ancak farklı bakış açılarından bakılarak yargılama yapıldığında gri olanlarında olduğu görülmektedir. Bu alanlar ise takdir yetkisinin kullanılması ve kamu yararının esas alınması gerekli alanlardır. Etik buralarda ön plana çıkmaktadır.

İşte etik eğitimleri kamuda bu nedenle çok önemlidir. Etik Eğitimlerinde, farklı bakış açılarından bakabilmek, tecrübe ve kanuni düzenlemelerle birlikte karar alma becerilerinin geliştirilmesi esastır. Yasaların açık bıraktığı hususlarda kamu görevlisinin davranışlarının kamu yararı esas alınmasında yönelik davranışlar kazandırılır.

Yasal Ve Düzenleyici Esaslar

Kamu hizmeti yasalara uygun olarak yapılması gerekmektedir. Kamu görevlilerinin uyması gerekli şartlar ve disiplin hükümleri 1960'lı yıllardan beri ülkemizde uygulanmaktadır.

İyi kamu hizmetinin verilmesi için yazılı kurallar ve yasalar, yönetmelikler yetersiz kalabilmektedir.

Kamu görevlilerinin verdiği bazı kararlar yasa ve mevzuata uygundur ama kamu vicdanını rahatsız etmektedir. Vicdanını rahatsız eden bu durumlar esasında etik dışı davranışlardır.

Bazen yasalarımız bu yönleriyle eksik kalmaktadır. İşte bu boşlukları etik doldurmaktadır. Bu durumda kamu görevlisinin etik davranış ilkelerine uygun davranması önem kazanmaktadır.

Etik Yolsuzluk İlişkisi

Kamuda yolsuzluk, kamu gücünün özel ve şahsi çıkarlar amacıyla kötüye kullanılmasıdır.

Her türlü yolsuzluk etik ihlalidir.

Ancak her etik ihlali yolsuzluk olarak değerlendirilemez.

Etik dışı davranış; etik kural, ilke ya da değerlere aykırılık ve uygunsuzluk teamül ya da uygulamaya aykırılık olarak tanımlanır.

Kamuoyu her etik dışı davranışları yolsuzluk olarak nitelendirilebilmektedir.

Etik ile ilgili şunu belirtmekte fayda vardır, YOLSUZLUKLARIN BAŞLANGICI ETİK DEĞERLERE UYMAMAKLA BAŞLAR.

Takdir haklarının kamu yararı için kullanılmadığı durumlarda, kamu görevlisinin verdiği kararlar hukuki de olsa etik olmamaktadır.

YASA: TBMM’de 25.05.2004 tarihinde kabul edilen 5176 Sayılı KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUNLA, Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulması sağlanmıştır. Etik Kurulu’na atamalar Bakanlar Kurulu kararıyla Ağustos 2004’te yapılmış ve etik kurulu ilk toplantısını Eylül 2004’te yaparak göreve başlamıştır.

Kurul 11 üyeden oluşur.

Amacı, Kamu görevlilerinin uygulamaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkelerini belirlemek ve uygulamayı gözetmektir.

Cumhurbaşkanı, TBMM üyeleri, Bakanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Yargı Mensupları ve Üniversiteler bu kanun kapsamı dışındadır.

Kurul diğer kamu kurumlarının Genel Müdür ve Üstü yöneticileri hakkında yetkilidir. Diğer personeller hakkında yönetmeliğin 38. maddesi gereğince Kurumlardaki Disiplin Kurulları yetkilidir.

YÖNETMELİK: 13.04.2005 tarih ve 25785 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “KAMU GÖREVLİLERİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ İLE BAŞVURU USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK” Kamuda etik kültürünü, etik davranış ilkelerini yerleştirmek için Kamu personelinin ve kaynaklarının yönetimi gibi konularda dahil olmak, üzere kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirirken oynadıkları rol ve davranışları düzenleyen etik ilke ve değerleri genel olarak düzenlemiştir.

Yönetmelikte belirtilen Etik Davranış İlkeleri

- Kamu Hizmeti Bilinci.
- Halka Hizmet Bilinci.
- Hizmet Standartlarına Uyma.

- Amaç ve Misyona Bağlılık.
- Dürüstlük ve Tarafsızlık.
- Saygınlık ve Güven.
- Nezaket ve Saygı.
- Yetkili Makamlara Bildirim.
- Çıkar Çatışmalarından Kaçınma.
- Görev ve Yetkilerin Menfaat Sağlama Amacı ile Kullanılmaması.

- Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı.
- Kamu Malları ve Kaynaklarının Kullanımı.
- Savurganlıktan Kaçınma.
- Bağlayıcı Açıklamalar ve Gerçek Dışı Beyan.
- Bilgi Verme Saydamlık ve Katılımcılık.
- Yöneticiye Hesap Verme Sorumluluğu.
- Eski Kamu Görevlileri ile İlişkiler.
- -Mal Bildiriminde Bulunma. Olarak sayılmıştır.

Yönetmeliğin 26. maddesinde kurumsal etik ilkelerin belirlenebileceği ve belirlenen kurumsal etik ilkelerin kurulun inceleme ve onayına sunabileceği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 29. maddesinde; Kurum ve Kuruluşlar Etik Kültürün geliştirmek ve personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum ve kuruluşların üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik etik komisyonu oluşturulacağı açıklanmıştır.

Genel Müdürlüğümüzde Genel Müdür Yardımcımızın başkanlığında altı kişilik Etik Komisyonu oluşturulmuş ve görevine başlamıştır. TKGM. Etik Komisyonu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirmektedir.

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi

Kamu görevlileri etik sözleşmesi her kamu görevlisinin imzalaması gerekli bir sözleşmedir. Personelin özlük dosyasında muhafaza edilmektedir. Sözleşmede kamu görevlileri etik davranışları uyacaklarını taahhüt etmektedir.

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi Metni

- Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;
- Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaç-

larını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,

- Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,

- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,

- Görevimi, görevle ilişkisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,

- Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullanımdan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,

- Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikâyet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,

- Kamu Görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

Şeklindedir.

Kamu Hizmetinde Etik Kurallar Ve Gündelik Uygulama

Etik ilkeler, yasaların düzenlemediği veya kimi zaman düzenlemekte yetersiz kaldığı öznel durumlara ilişkin davranış kurallarıdır ve bu durumlarda kamu görevlilerinin nasıl davranmaları gerektiği yönünde yol göstermek ve bu kurallara uyulmasını sağlamak amacı taşımaktadır.

Etik Davranış İlkelerinin Amacı

Kamu görevlilerinin hizmet verdiği kişilere karşı sorumluluk bilinci içerisinde davranmasını sağlayan etik davranış ilkeleri;

- Kamu görevlilerinin hizmetten yararlananlara karşı hukuka uygun, adaletli ve objektif işlem ve eylemlerde bulunmalarını,

- Hizmet sunumunda kalite ve standardı gözetmeyi,

- Kamu hizmetlerinin yürütülmesisürecinde karşılanan yakınma ve şikâyetleri gidermeyi,

- Kamu hizmetlerinin ekonomik, etkin ve düzenli sunulmasını sağlamasını, hedeflemektedir.

Etik-Hukuk İlişkisi

Kamu görevlileri hizmetleri yürütürken hukuka uygunluk, adalet ve dürüstlük ilkeleri çerçevesinde, güven verici bir şekilde hareket etmek ve kişisel bir kazanç ya da çıkar sağlamamak zorundadırlar.

Kamu görevlilerinin uymakla zorunlu olduğu resmi kurallar, yasalar, tüzükler, yönetmelikler, genelge vb.dir.

Kamu görevlilerinin özellikle takdir hakkını kullandığı ve benzeri diğer davranışların birçoğunda yazılı kural yoktur. Bu davranışlar genelde Etik'in kapsamına girmektedir.

Burada Etik ile Hukuk arasında ilişki gündeme gelmektedir.

Hukuk Etik denizinde yüzmektir. (Earl Warren) sözünden etiğin daha geniş bir kavram olduğu anlaşılmaktadır.

- Hukukun yaptırımı cezadır. Etik'in ise vicdandır.

- Hukuk'un amacı adaleti gerçekleştirmek, Etik'in amacı iyiyi gerçekleştirmek ya da iyiye doğruya ulaşmaktır.

- Vicdan, Etik değer yargılarını bir yaptırım gücü olmaksızın korur ve gözetir.

- Hukuk kuralları yazılıdır. Oysa Etik kurallar çoğunlukla yazılı olmayan normlardır.

- Hukuk kuralları devlet tarafından oluşturulur. Ancak Etik kurallar devlet dışında da oluşturulabilir.

- Hukuk bir bakıma "Resmi Etik Kuralları" olarak kabul edilebilir. Etik ise hukuk kurallarından ayrı olarak genellikle gayri resmi kurallardır.

KAMU HİZMETİNDE HUKUK İLE ETİK BİRBİRİNİN TAMAMLAYICISIDIR, İKİSİNİNDE İYİ BİR ŞEKİLDE UYGULAMASI KAMU HİZMETİNDEKİ KALİTEYİ ARTIRIR.

Kamu yönetiminin ve hizmetlerinin iyileştirilmesi, yönetim ve hizmetlerin kalitesinin artırılması ile yolsuzlukların önlenmesinde; etik davranışların geliştirilmesi, etik kültürün yerleştirilmesi kamu kurumlarında çok önemli bir husustur.

Konfüçyüs'ün etik yönetimi anlatan aşağıdaki güzel sözünde belirtildiği gibi.

“İnsanları yasa ve ceza ile yönetirseniz, onlar bir daha yanlış yapmayacaklar, ancak şeref ve utanma duygusuna sahip olmayacaklardır. İnsanları erdemle ve etik kurallar ile yönetirseniz, o zaman onlar hem utanma duygusuna sahip olacaklar, hem de doğruyu yapmaya çalışacaklardır.”

Kamu Görevlileri Etik Kurulu

Kamu Görevlileri Etik Kurulu, 5176 sayılı Kanun kapsamındaki konularda her türlü kararları almak ve uygulamak üzere kurulmuştur. Üyeleri Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır.

Kurul üyeleri,

Etik kurulu 11 üyeden oluşur.

- Bakanlık görevi yapmış olanlar arasından bir üye,
- İl belediye başkanlığı yapmış olanlar arasından bir üye,
- Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyeliği görevlerinden emekliye ayrılanlar arasından üç üye,
- Müsteşarlık, büyükelçilik, valilik, bağımsız ve düzenleyici kurul başkanlığı görevlerinde bulunmuş veya bu görevlerden emekliye ayrılanlar arasından üç üye,
- Üniversitelerde rektörlük veya dekanlık görevlerinde bulunmuş öğretim üyeleri veya bunların emeklileri arasından iki üye,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında en üst kademe yöneticiliği yapmış olanlar arasından bir üye.

Kurul üyelerinin görev süresi dört yıldır.

Süresi dolan üyeler Cumhurbaşkanı'nca yeniden seçilebilirler.

Kurul üyelerinin görev süresi dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak üyeler, ciddi bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş görememeleri veya atamaya ilişkin şartları kaybetmeleri halinde, atandıkları usule göre süresi dolmadan görevden alınır.

Üyeler, görevi kötüye kullanmaktan veya yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmaları halinde ise Cumhurbaşkanı onayıyla görevden alınır.

Görevden alma nedeniyle veya süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalan Kurul üyeliklerine bir ay içerisinde Cumhurbaşkanı'nca yeniden atama yapılır.

Bu şekilde atanan üye, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar.

Kurul, Başkanın daveti üzerine en az altı üyeyle toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğunun aynı yöndeki oyu ile karar verir. Toplantı kararları ilgililere duyurulur. Kurul ayda dört defa toplanır. Kurul Başkan ve üyelerinin toplantılara katılmaları esastır. Arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam on toplantıya katılmayan üyeler istifa etmiş sayılırlar.

Etik Kurulunun Görevleri

- Kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmeliklerle belirlemek,
- Etik davranış ilkelerinin ihlal edildiği iddiasıyla resen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili makama bildirmek,
- Kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmak.
- Hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşiti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.

25.5.2004 tarih ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkelerini belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere kurulmuştur.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli

kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dâhil tüm personeli Kanun kapsamındadır.

Ancak; Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı mensupları ile üniversiteler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu, Kurumlardaki Genel Müdür ve üstü için yapılan müracaatları incelemektedir. Daha alt düzey kamu görevlileri hakkında ise kurumların disiplin kurulları yetkilidir.

Kurumların Etik Komisyonları

Etik Komisyonları, tüm kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında, üst yöneticinin görevlendirmesi ile bir tepe yöneticisi (Bakanlık, Bağımsız Başkanlıklarda, Bağımsız İdari Otoritelerde ve Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşlarında Başkan Yardımcısı, Bağımsız Genel Müdürlüklerde Genel Müdür Yardımcısı, İllerde Vali Yardımcısı, Belediyelerde Belediye Başkan Yardımcısı, İlçelerde Kaymakam gibi) başkanlığında diğer ilgili birimlerden (Teftiş Kurulu Başkanlığı, İç Denetim Birimi Başkanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, Eğitim Dairesi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı vb.) üyelerin görevlendirilmesi ile oluşturulur.

Milli Eğitim Bakanlığı Etik Komisyonu; Bakan Yardımcısı Başkanlığında toplam beş kişidir.

Etik Komisyonlarının temel görevleri;

- Kurumlarında etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek,
- Personele etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlar ile ilgili olarak tavsiyelerde bulunmak,
- Kurumlarındaki etik sorunları belirlemeye yönelik çalışmalar yapmak olarak belirlenmiştir.

Etik Komisyonları; etik davranış ilkelerinin personele tanıtılması ve benimsetilmesine yönelik

bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantılarının yapılması, Kamu Görevlileri Etik Kurulu ile işbirliği içerisinde kurumsal mesleki etik ilkelerin tespit edilmesi, hizmet içi eğitim programlarına ve görevde yükselme eğitim ve sınavları ile personel alımına yönelik sınav konularına etik ilkelerin eklenmesi ve uygulamasının gözetilmesi, “Kurumsal Etik Eğitimi Stratejisi”nin hazırlanması ile uygulanmasının koordinasyonu, kurumlarının yürüttüğü hizmetler açısından, merkez ve taşra teşkilatlarından üst düzey personelin katılımı etik sorun alanlarının tespit edilmesine yönelik çalıştayların düzenlenmesi gibi faaliyetlerde bulunmaktadır.

Etik Komisyonları, yaptıkları faaliyetler ile ülkemiz bürokrasisi açısından Kamu Görevlileri Etik Kurulu kurulmasına ilişkin 5176 sayılı Kanun ile kamu hizmeti anlayışında hedeflenen değişime önemli katkı sağlamaktadırlar.

Etik Komisyonları; Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik oluşturulur.

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir.

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

Görevin Yerine Getirilmesinde Kamu Hizmeti Bilinci

Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindeliği ve beyana güveni esas alırlar.

Halka Hizmet Bilinci

Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; halkın günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini artırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna

odaklı olmayı hedeflerler.

Hizmet Standartlarına Uyuma

Kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve diğer personeli, kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütürler, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklayıcı bilgileri vererek onları hizmet süreci boyunca aydınlatırlar.

Amaç Ve Misyonu Bağlılık

Kamu görevlileri, çalıştıkları kurum veya kuruluşun amaçlarına ve misyonuna uygun davranırlar. Ülkenin çıkarları, toplumun refahı ve kurumlarının hizmet idealleri doğrultusunda hareket ederler.

Dürüstlük Ve Tarafsızlık

Kamu görevlileri; tüm eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket ederler, görevlerini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapamazlar, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunamazlar.

Kamu görevlileri, takdir yetkilerini, kamu yararı ve hizmet gerekleri doğrultusunda, her türlü keyfilikten uzak, tarafsızlık ve eşitlik ilkelerine uygun olarak kullanırlar.

Kamu görevlileri, gerçek veya tüzel kişilere öncelikli, ayrıcalıklı, taraflı ve eşitlik ilkesine aykırı muamele ve uygulama yapamazlar, herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef alan bir davranışta bulunamazlar, kamu makamlarının mevzuata uygun politikalarını, kararlarını ve eylemlerini engelleyemezler.

Saygınlık Ve Güven

Kamu görevlileri, kamu yönetimine güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve güvene layık olduklarını davranışlarıyla gösterirler. Halkın kamu hizmetine güven duygusunu zedeleyen, şüphe yaratan ve adalet ilkesine zarar veren davranışlarda bulunmaktan kaçınırlar.

Kamu görevlileri, halka hizmetin kişisel veya özel her türlü menfaatin üzerinde bir görev olduğu

bilinciyle hizmet gereklerine uygun hareket eder, hizmetten yararlananlara kötü davranamaz, işi savsaklayamaz, çifte standart uygulayamaz ve taraf tutamazlar.

Yönetici veya denetleyici konumunda bulunan kamu görevlileri, keyfi davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunamaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenleyemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkân veya benzeri çıkarlar talep edemez ve talep olmasa dahi sunulana kabul edemezler.

Nezaket Ve Saygı

Kamu görevlileri, üstleri, meslektaşları, astları, diğer personel ile hizmetten yararlananlara karşı nazik ve saygılı davranırlar ve gerekli ilgiyi gösterirler, konu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirirler.

Yetkili Makamlara Bildirim

Kamu görevlileri, bu Yönetmelikte belirlenen etik davranış ilkeleriyle bağdaşmayan veya yasadışı iş ve eylemlerde bulunmalarının talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemle haberdar olduklarında ya da gördüklerinde durumu yetkili makamlara bildirirler. Kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alırlar.

Çıkar Çatışmasından Kaçınma

Çıkar çatışması; kamu görevlilerinin görevlerini tarafsız ve objektif şekilde icra etmelerini etkileyen ya da etkiliyormuş gibi gözükten ve kendilerine, yakınlarına, arkadaşlarına ya da ilişkide bulunduğu kişi ya da kuruluşlara sağlanan her türlü menfaati ve onlarla ilgili mali ya da diğer yükümlülükleri ve benzeri şahsi çıkarlara sahip olmaları halini ifade eder.

Kamu görevlileri, çıkar çatışmasında şahsi sorumluluğa sahiptir ve çıkar çatışmasının doğabileceği durumu genellikle şahsen bilen kişiler oldukları için, herhangi bir potansiyel ya da gerçek çıkar çatışması konusunda dikkatli davranır, çıkar çatışmasından kaçınmak için gerekli adımları atar, çıkar çatışmasının farkına varır varmaz durumu üstlerine bildirir ve çıkar çatışması kapsamına giren

menfaatlerden kendilerini uzak tutarlar.

Görev Ve Yetkilerin Menfaat Sağlamak Amacıyla Kullanılmaması

Kamu görevlileri; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve aracılıkta bulunamazlar, akraba, eş, dost ve hemşeri kayırmacılığı, siyasal kayırmacılık veya herhangi bir nedenle ayrımcılık veya kayırmacılık yapamazlar.

Kamu görevlileri, görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendilerinin veya başkalarının kitap, dergi, kaset, cd ve benzeri ürünlerinin satışını ve dağıtımını yaptıramaz; herhangi bir kurum, vakıf, dernek veya spor kulübüne yardım, bağış ve benzeri nitelikte menfaat sağlayamazlar.

Kamu görevlileri, görevlerinin ifası sırasında ya da bu görevlerin sonucu olarak elde ettikleri resmi veya gizli nitelikteki bilgileri, kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere doğrudan veya dolaylı olarak ekonomik, siyasal veya sosyal nitelikte bir menfaat elde etmek için kullanamazlar, görevdeyken ve görevden ayrıldıktan sonra yetkili makamlar dışında hiçbir kurum, kuruluş veya kişiye açıklayamazlar.

Kamu görevlileri, seçim kampanyalarında görev yaptığı kurumun kaynaklarını doğrudan veya dolaylı olarak kullanamaz ve kullandıramazlar.

Hediye Alma Ve Menfaat Sağlama Yasağı

Kamu görevlisinin tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, ekonomik değeri olan ya da olmayan, doğrudan ya da dolaylı olarak kabul edilen her türlü eşya ve menfaat hediye kapsamındadır.

Kamu görevlilerinin hediye almaması, kamu görevlisine hediye verilmemesi ve görev sebebiyle çıkar sağlanmaması temel ilkedir.

Kamu görevlileri, yürüttükleri görevle ilgili bir iş, hizmet veya menfaat ilişkisi olan gerçek veya tüzel kişilerden kendileri, yakınları veya üçüncü kişi veya kuruluşlar için doğrudan doğruya veya aracı eliyle herhangi bir hediye alamazlar ve menfaat sağlayamazlar.

Kamu görevlileri, kamu kaynaklarını kullanarak hediye veremez, resmi gün, tören ve bayramlar dışında, hiçbir gerçek veya tüzel kişiye çelenk veya çiçek gönderemezler; görev ve hizmetle ilgisi olmayan kutlama, duyuru ve anma ilanları veremezler.

Uluslararası ilişkilerde nezaket ve protokol kuralları gereğince, yabancı kişi ve kuruluşlar tarafından verilen hediyelerden, 3628 sayılı Kanunun 3. maddesi hükümleri saklı kalmakla birlikte, söz konusu maddede belirtilen sınırın altında kalanlar da beyan edilir.

Yönetmelik kapsamına giren en az genel müdür, eşiti ve üstü görevliler, bu maddenin

5 inci fıkrası ve 6'ncı fıkranın (a) bendinde sayılan hediyelere ilişkin bir önceki yılda aldıklarının listesini, herhangi bir uyarı beklemeksizin her yıl Ocak ayı sonuna kadar Kurula bildirirler.

Kamu Malları Ve Kaynaklarının Kullanımı

Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanamaz ve kullandıramazlar, bunları korur ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri alırlar.

Savurganlıktan Kaçınma

Kamu görevlileri, kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarının kullanımında israf ve savurganlıktan kaçınır; mesai süresini, kamu mallarını, kaynaklarını, işgücünü ve imkânlarını kullanırken etkin, verimli ve tutumlu davranırlar.

Bağlayıcı Açıklamalar Ve Gerçek Dışı Beyan

Kamu görevlileri, görevlerini yerine getirirken yetkilerini aşarak çalıştıkları kurumlarını bağlayıcı açıklama, taahhüt, vaat veya girişimlerde bulunamazlar, aldatıcı ve gerçek dışı beyanat veremezler.-

Bilgi Verme, Saydamlık Ve Katılımcılık

Kamu görevlileri, halkın bilgi edinme hakkını kullanmasına yardımcı olurlar. Gerçek ve tüzel kişilerin talep etmesi halinde istenen bilgi veya belgeleri, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununda belirlenen istisnalar dışında, usulüne uygun olarak verirler.

Üst yöneticiler, ilgili kanunların izin verdiği çerçevede, kurumlarının ihale süreçlerini, faaliyet ve denetim raporlarını uygun araçlarla kamuoyunun bilgisine sunarlar.

Kamu görevlileri, kamu hizmetleri ile ilgili temel kararların hazırlanması, olgunlaştırılması, alınması ve bu kararların uygulanması aşamalarından birine, bir kaçına veya tamamına, aksine yasal bir hüküm olmadıkça, o karardan doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek olanların katkıda bulunmasını sağlamaya dikkat ederler.

Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında sorumlulukları ve yükümlülükleri konusunda hesap verebilir ve kamusal değerlendirme ve denetime her zaman açık ve hazır olurlar.

Yönetici kamu görevlileri, kurumlarının amaç ve politikalarına uygun olmayan işlem veya eylemleri engellemek için görev ve yetkilerinin gerektirdiği önlemleri zamanında alırlar.

Yönetici kamu görevlileri, yetkisi içindeki personelin yolsuzluk yapmasını önlemek için gerekli tedbirleri alırlar. Bu tedbirler; yasal ve idari düzenlemeleri uygulamayı, eğitim ve bilgilendirme konusunda uygun çalışmalar yapmayı, personelinin karşı karşıya kaldığı mali ve diğer zorluklar konusunda dikkatli davranmayı ve kişisel davranışlarıyla personeline örnek olmayı kapsar.

Yönetici kamu görevlileri, personeline etik davranış ilkeleri konusunda uygun eğitimi sağlamak, bu ilkelere uyulup uyulmadığını gözetlemek, geliriyle bağdaşmayan yaşantısını izlemek ve etik davranış konusunda rehberlik etmekle yükümlüdür.

Eski Kamu Görevlileriyle İlişkiler

Kamu görevlileri, eski kamu görevlilerini kamu hizmetlerinden ayrıcalıklı bir şekilde faydalandıramaz, onlara imtiyazlı muamelede bulunamaz.

Kamu görevlerinden ayrılan kişilere, ilgili kanunlardaki hükümler ve süreler saklı kalmak kaydıyla, daha önce görev yaptıkları kurum veya kuruluştan, doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir

yüklenicilik, komisyonculuk, temsilcilik, bilirkişilik, aracılık veya benzeri görev ve iş verilemez.

Mal Bildiriminde Bulunma

Kamu görevlileri, kendileriyle eşlerine ve velayeti altındaki çocuklarına ait taşınır ve taşınmazları, alacak ve borçları hakkında, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet

Ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca, yetkili makama mal bildiriminde bulunurlar.

Kurul, gerek gördüğü takdirde mal bildirimlerini inceleme yetkisine sahiptir. Mal bildirimlerindeki bilgilerin doğruluğunun kontrolü amacıyla ilgili kişi ve kuruluşlar (bankalar ve özel finans kurumları dâhil) talep edilen bilgileri, en geç otuz gün içinde Kurula vermekle yükümlüdürler.

Etik Davranış İlkelerine Uyma

Kamu görevlileri, görevlerini yürütürken yukarıda belirtilen etik davranış ilkelerine yönetmelik gereği uymakla yükümlüdürler. Bu ilkeler, kamu görevlilerinin istihdamını düzenleyen mevzuat hükümlerinin bir parçasını oluşturur.

Bu Kanun kapsamındaki kamu görevlileri, ilk göreve başlarken “Etik Sözleşme” belgesini imzalamakla yükümlüdürler. Bu belge, personelin özlük dosyasına konur.

Kurum ve kuruluşların yetkili sicil amirleri, personelin sicil ve performansını, bu Yönetmelikte düzenlenen etik davranış ilkelerine uygunluk açısından da değerlendirirler.

Etik Davranış İhlalleri Hakkında Başvurular

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına İlişkin Kanunda belirlenen esaslara göre, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşları ile Türkiye’de oturan yabancı gerçek kişiler başvuruda bulunabilirler. Herhangi bir nedenle Türkiye’de bulunup da başvuru nedeni sayılan etik ilkelere birisine aykırı davranıldığına tanık olan yabancı, başvuru hakkı açısından Türkiye’de oturuyor kabul edilir. Başvuruda bulunabilmek için başvuranın menfaatinin etkilenmesi koşulu aranmaz.

Ancak, kamu görevlilerini karalama amacı güttüğü açıkça anlaşılan ve başvuranın kimliği tespit edilemeyen başvurular değerlendirmeye alınmaz.

Yargı organlarınca incelenmekte olan veya karara bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuru yapılamaz. İnceleme sırasında yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi durdurulur. Daha önce Kurulca incelenmiş şikâyet konusu, yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha şikâyet konusu yapılamaz ve incelenemez.

Başvurular;

- a) Yazılı dilekçe,
- b) Elektronik posta,
- c) Tutanağa geçirilen sözlü başvuru yolları ile yapılır.

Başvuru, gerçek kişiler tarafından adı, soyadı, oturma yeri veya iş adresi ile imzayı kapsayan dilekçelerle, en az genel müdür ve Kurulca genel müdür düzeyinde oldukları kabul edilenler Kurul Başkanlığına, diğer görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına yöneltmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır.

Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu aykırı davranış iddiası, kişi, zaman ve yer belirtilerek somut biçimde gösterilir.

Başvuru dilekçelerinin daktilo ile yazılması veya bilgisayar çıktısı olması koşulu aranmaz. Dilekçelerin okunaklı ve anlaşılır olması yeterlidir. Başvurunun Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihidir. Başvuru dilekçeleri posta yoluyla da Kurula gönderilebilir. Bu durumda dilekçenin Kurul kayıtlarına geçtiği tarih süre başlangıcına esas alınır. Başvurunun tutanağa geçirilmek koşuluyla sözlü yapılması durumunda başvuranın imzası ve adresi de tutanağa alınır.

Etik Davranış İhlallerin İncelenmesi Ve Sonuçları

Yapılan başvurular üzerine veya resen Genel Müdür ve üstü için inceleme Etik Kurulu, kurumlardaki diğer personeller için kurumların disiplin kurulları veya

denetim elamanları tarafından yapılır.

Etik Kurulu tarafından, incelenmekte olan başvuru konusunun yargıya götürüldüğü anlaşırsa inceleme bulunduğu aşamada durdurulur ve yargı kararı sonucuna göre tekrar değerlendirilir. Etik Kurulu tarafında etik davranış ihlali tespit edilenler, Cumhurbaşkanlığınca Genel Müdür ve Üstü Kamu Görevlileri Anayasa Mahkemesinin 2010 yılı Şubat ayında (Anayasa Mah.18.05.2010 Tarih ve 27585 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan 4.2.2011 Tarih ve 2010/33 Sayılı Kararı) verdiği iptal kararına kadar Resmi Gazetede ilan edilip ve kamuoyuna duyurulmaktaydı. Şu anda Resmi Gazetede ilan yapılmayıp diğer kamu görevlilerine yapılan uygulama gibi işlem yapılmaktadır. Kararlara karşı idari yargı yolu açıktır. Kurul kararlarının yargı tarafından iptali halinde Kurul, yargı kararını yerine getirmektedir. Etik ilkeye aykırı davranışın saptandığı veya saptanamadığına ilişkin kararlar da Cumhurbaşkanlığı Makamına ve ilgililere yazılı olarak bildirilir. Bu kararlar kamuoyuna duyurulmaz. Kabul edilebilirliği bulunmayan başvurular hakkında verilen kararlar yalnızca başvuru sahibine iletilir.

5176 sayılı Kanun ile bu Yönetmelik kapsamında bulunan ve Kurulun görev alanı dışındaki kamu görevlilerinin etik ilkelere aykırı davrandığı yolunda disiplin kurullarına yapılan başvurular, yetkili disiplin kurullarınca bu Yönetmelikte düzenlenen etik davranış ilkeleri ile başvuru usul ve esasları çerçevesinde incelenir.

Bu kurulların verdiği etik ilkeye aykırı davranışın varlığı veya yokluğu konusundaki kararlar ilgili kurum veya kuruluş yetkilisine, hakkında başvuru yapılan kamu görevlisine ve başvuru sahibine bildirilir. Disiplin kurullarının kararları kamuoyuna duyurulmaz.

Etik Olmayan Davranışlar, Teklifler Karşısında Ne Yapmalısınız?

Birlikte çalıştığınız arkadaşlarınızın etik dışı davranışları olduğu takdirde öncelikle davranışlarını düzeltmesi konusunda ikaz etmelisiniz. Konusu suç olan eylemleri varsa her kamu görevlisinin vakıf olduğu suçu haber vermesi gerektiği göz önüne alınarak yetkili mercilere bildirimlerde bulunmalısınız. Eğer bunlar yapılmadığı takdirde kurumumuzda etik

kültürünü geliştiremeyiz. Bazen birkaç çalışanımızın yaptığı etik davranış ihlalleri nedeniyle bütün kurum olarak kamuoyunda yıpranmaya devam ederiz.

Hizmetlerimizden yararlanan vatandaş vb.nin etik dışı teklifleri olduğunda teklif ne olursa olsun kesinlikle reddetmelisiniz. Kendilerine ikaz ederek uyarmalısınız. Özellikle konusu suç olan teklifler yapıldığında, etrafta tanık olanlarla birlikte tutanak düzenleyerek gerekli işlemler yapılması için yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulmalıdır. Bu tür davranışlarımızda kamu görevlileri etik davranış ilkelerin gereğidir.

Görevlerinizi yerine getirirken karşılaştığınız etik sorunları, sıralı amirlerinize ve etik komisyonumuza çözüm önerileri geliştirmeleri konusunda iletebilirsiniz. Etik Komisyonu bir şikâyet mercii değildir. Etik Komisyonu etik sorunlara çözüm bulmaya çalışan, öneriler geliştiren ve tavsiyelerde bulunarak kurumlarında etik kültürü yerleştirmeye çalışan bir birimdir. Etik in temelinde cezalandırma yoktur. Doğru davranışları gösterme, iyiyi, doğruyu bulma ve yönlendirme vardır

25.05.2004 tarih ve 5176 sayılı “Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” uyarınca Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulmuştur.

13.04.2005 tarih ve 25785 sayılı Resmi Gazetede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu görevlilerinin etik davranış ilkeleri yönetmelikte belirlenmiştir.

Tüm kamu görevlilerinin yönetmelik ve etik sözleşmesinde belirtilen etik davranış ilkelerine uygun davranış göstermesi beklenilmektedir.

Kurumlarda etik kültürünün ve etik davranış ilkelerinin yerleştirilmesi, geliştirilmesi için İnsanların insan tutum ve davranışlarını değiştirmek, iyileştirmek ancak eğitimle olur. Cezalandırma ve idari tedbirlerin iyi kamu yönetiminin verilmesinde ve yolsuzlukların önlenmesinde yetersiz kaldığı görülmüştür. Etik yönetimdeki kalitenin artması ve kamudaki yolsuzlukların önlenmesi gibi amaçlara ulaşmak için iyi bir araçtır.

Etik eğitimleri sadece kamu görevlilerinin alması gerekli bir eğitim olmayıp, toplumun her kesiminin bu eğitimlerden geçmesi gerekir.

Etik bir kamu yönetimi ve etik bir toplumun oluşturulması için, bu eğitimlerin çok küçük yaşlarda başlaması ve bazı düzenlemelerde belirli kurum ve unvandaki kamu görevlilerinin istisna tutulmaması gerekir.